

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Стефан Тодоров Сивков, дм
Катедра по анатомия, хистология и ембриология, МУ-Пловдив

относно дисертационен труд за присъждане на НС „Доктор на медицинските науки”
в област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт
професионално направление: 7.1. Медицина
докторска програма / научна специалност: „Анатомия, хистология и цитология”

Автор: доц. д-р Таня Тодорова Китова, дм
Тема: „ВРОДЕНА ХИДРОЦЕФАЛИЯ С ЛЕТАЛЕН ИЗХОД НА ПЛОДА”

Кандидатката д-р Таня Тодорова Китова е родена през 1958 г. Завършва висшето си образование във Висшия медицински институт (сега Медицински университет) Пловдив през 1983 г. с магистърска специалност „Медицина”. От 1984 г. е асистент по анатомия в Катедрата по анатомия, хистология и ембриология на МУ-Пловдив. През 1989 г. придобива специалност по анатомия, хистология и цитология. От 1990 г. е старши асистент, а от 1993 г. главен асистент в Катедрата по анатомия, хистология и ембриология на МУ-Пловдив. През 2013 г. придобива образователна и научна степен „доктор” по докторска програма Анатомия, хистология и цитология. От 2015 г. е доцент по научната специалност „Анатомия, хистология и цитология”.

Д-р Китова е специализирала 3 години (2006-2009) в Центъра по Майчинство и Неонатология в Клиниката по Ембрио-фетопатология в гр. Тунис. Завършила е 2 годишна специализация по фетопатология в Universite Paris Diderot-Paris, Франция с придобиване на Интеруниверситетска Диплома за специалността Фетална и плацентарна патология през 2011 год. През 2013 (01.10-30.12.2013) е специализирала в Медицинския университет в Ханой, Виетнам.

Извършила е рецензии на три статии за три чуждестранни списания – International Journal of Health Science and Well Being, Journal of Cranio-Maxillary Diseases, Journal of Obstetrics and Gynaecology.

Член е на Българското анатомично дружество, Френското Дружество по Фетопатология (SOFFOET, Société Française de Foetopathologie), Член на Тунизийското Научно дружество по ембриофетални и плацентарни нарушения (L'unité de Recherche Trouble du Développement Embryo-feotal et Placentaire).

Дисертационния труд е в обем 348 стандартни машинописни страници. Състои се от въведение, тринайсет глави с подраздели. Литературния обзор е онагледен с множество фигури, таблици и диаграми. Научният труд съдържа 59 фигури, 88 таблици и 41 графики, едно приложение, които са дело на авторката и много добре представят изложените от него тези. Библиографската справка е съвременна и съдържа 646 източника, от които само един на кирилица.

Авторефератът отразява правилно съдържанието на дисертацията и е написан на правилен български език с ясно изразени и логически подредени идеи, изследвания и заключения. Известна критика предизвиква относително големия обем на автореферата – 101 страници, което обаче не влошава качеството и четимостта му.

Литературният обзор е задълбочен, като във връзка със заглавието на дисертацията се разглежда етиологията, честотата, протичането, диагностицирането на вродената хидроцефалия. В хронологичен вид са проследени: съвременната класификация, епидемиологията, рисковите фактори, патофизиологията, мултифакторната генеза, механизмите на увреда, класификацията, асоциираните малформации и изхода от вродената хидроцефалия. Обърнато е внимание на мозъчните увреди, началото на метаболитния дефицит, нарушенията в невrogenезата. Представени са подробно статистически данни за честотата и демографската характеристика на вродената хидроцефалия.

Целта на дисертационния труд е да се проучат случаите на вродена хидроцефалия, която завършва с летален изход за плода, като се оцени величината на риска за възможна поява на малформацията. Сред факторите, които определят актуалността на дисертационния труд са 1) високата честота на случаи с летален изход (~70% от случаите) в първия месец след раждането при вродена хидроцефалия и изразен неврологичен дефицит при половината от преживелите деца. 2) не добре дефинираната честотата и демографската картина на вродената хидроцефалия поради различно използване напонятието ВХ в научните изследвания. 3) трудностите в категоричното отдиференциране на ВХ поради наличието на множество етиологични причини и класификации.

За постигането на тази цел авторката си поставя 6 задачи, които в процеса на изложението са детайлно развити, обосновани и изпълнени.

В главата материал и методика се прави обстоен анализ на всички аутопсии извършени в Клиниката по ембриофетопатология, гр. Тунис (2006-2009 г.) и Клиниката по акушерство и гинекология на УМБАЛ „Св. Георги”, Пловдив (2016 г.). Извършени са 2238 аутопсии, като при 182 от тях е установена вродена хидроцефалия. Десет от случаите са от Клиниката по АГ на УМБАЛ „Св. Георги”, Пловдив. Броят е достатъчно голям и позволява на авторката да направи достоверни статистически обосновани изводи относно предимствата и недостатъците на определена методика. Използвани са подходящо подбрани статистически методи с необходимата за изследването информативност. Обработката на данните е осъществена чрез актуални програмни продукти.

В същинската част прави впечатление систематичността на изложението като последователно са представени и анализирани случаите с вродена хидроцефалия.

Принос на авторката в представената научна продукция представляват множеството представени, проследени и добре онагледени случаи. Начинът на изложение и добрата визуализация на представения собствен материал го правят лесен и разбираем за читателя. Разгледани са рисковите фактори, направена е антропометрична характеристика на фетусите, представени са асоциираните аномалии на вродената хидроцефалия.

Детайлно са представени майчините характеристики, като е акцентирано върху възрастта, броя на предходните бременности, кръвната група, заболявания на майката, сезона на зачеване, наличие на кръвосмешение, акушерските рискови фактори. Възрастта на майките представлява рисков фактор за възникване на вродена

хидроцефалия, особено когато е в съчетание с други майчини или екзогенни рискови фактори, които предполагат неблагоприятен изход на бремеността. Броят на бременостите и особено на неизносените, представлява своеобразен рисков фактор, поради възможността по-голяма част от тях да са носили в миналото плод с вродени малформации.

Съществен принос е извършеното от авторката за пръв път у нас изследване на летално завършила вродена хидроцефалия чрез фетопатологично изследване на фетуси, получени от прекъсване на бременности по медицински показания, спонтанни аборти, мъртво раждане или неонатална смърт. Извършена е антропометрична характеристика на фетусите, като се отчита разпределението по пол, изоставане в теглото като важна пренатална характеристика за протичането и прогнозата на бремеността, възрастта на фетуса при прекъсване на бремеността.

За пръв път у нас са изследвани асоциираните аномалии у фетуси с вродена хидроцефалия, както и различните рискови фактори за възникване на вродена хидроцефалия.

След главата касаеща асоциираните аномалии авторката обстойно представя установените аномалии с помощта на фетологична аутопсия, генетични и образни изследвания. В своето проучване авторката установява асоцииране на хидроцефалията с други мозъчни аномалии: полигирия, лисецефалия, агенезия на corpus callosum, стеноза на aqueductus Silvii, холопрозенцефалия и киста на plexus choroideus, малформация на Arnold-Chiari, хипоплазия на малкия мозък и агенезия на vermis cerebelli, малформация на Dandy - Walker. Включени са и дефектите на нервната тръба: spina bifida, myelomeningocele, meningocele, encephalocele, rachischisis и диастематомиелия (split cord syndrome), хромозомни аномалии, скелетни дисплазии.

Глава осма представя сравнение на поставените пренатални ехографски диагнози и намерените фетопатологични находки. Осъщественият анализ установява силна зависимост между ехографската и фетопатологичната диагноза на дефектите на нервната тръба. При случаите с изолирана ВХ на базата на интравентрикуларна хеморагия съвпадението между пренаталното ехографско и фетопатологичното изследване е в 96% от случаите. При фетуси с ИХ, без интравентрикуларна хеморагия, съвпадението между сонографската и фетопатологична диагноза е в рамките на 76%, като няма допълнителни находки.

Ценното е, че освен анализа на конкретните случаи е представен и изход от създалата се ситуация, което има важен клинично-приложен характер. Заслужава да се отбележи и собственият опит на доц. Китова в осъществяването на фетопатологично изследване на случаи с дефекти на нервната тръба.

В дирестационния труд на доц. Китова са включени общо 38 публикации по темата на дисертацията, от които 16 публикации в чуждестранни издания, като 11 са в списания с импакт фактор, 11 пълнотекстови публикации в български списания и сборници. В 21 (55.2%) от публикациите доц. Китова е първи автор. Общият импакт фактор от

публикации е 7,829. Авторката е представила справка за 31 цитирания, от които 15 от чуждестранни автори.

В заключение считам, че представената ми за становище дисертация на доц. Т. Китова отговаря на изискванията на закона за развитие на академичния състав на Република България, както и на правилника на МУ – Пловдив и предлагам на почитаемото научно жури да присъди на доц. д-р Таня Тодорова Китова научна степен „Доктор на науките” в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1 Медицина, научна специалност анатомия, хистология и цитология.

Проф. д-р Стефан Сивков, дм

30.05.2018 г.

Пловдив